

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ 2023
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ**

02/06/2023

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ - ΠΑΠΠΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΑΥΣΜΑ

ΤΣΙΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ - ΠΑΠΠΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**A. Ενδεικτική Περίληψη**

Στο κείμενο θίγεται η υποβαθμισμένη θέση της γυναίκας και η συνεχής υποτέλειά της στον άντρα. Αρχικά, επισημαίνεται ότι απ'το παρελθόν πολλοί διανοούμενοι δεν αναγνώριζαν την αξία των γυναικών, τάση που μέχρι τον 20ο αιώνα συνέχιζε να ισχύει αποκλείοντας τις από συζητήσεις περί ισότητας. Υπογραμμίζεται επίσης ο αποκλειστικός προορισμός της για τη διαιώνιση του είδους, αντίληψη που οδήγησε στη βία και την εκμετάλλευσή της. Παρόλο που στις κοινωνίες της Δύσης βίαιες πρακτικές εναντίον των γυναικών καταδικάζονται νομικά, δεν λείπουν φαινόμενα κακοποίησης τους που αποδεικνύουν την κατάφωρη αδικία εις βάρος τους.

B1.

1. γ

2. γ

3. β

4. β

5. α

B2.

Προφανώς: δηλώνει έμφαση-βεβαιότητα. Μέσα από αυτή τη λέξη επιβεβαιώνονται οι διαφορές μεταξύ αντρών και γυναικών.

Όμως: δηλώνει αντίθεση. Παρόλες τις διαφορές των φύλων εστιάζει στην ανθρώπινη υπόσταση

Δηλαδή: δηλώνει επεξήγηση. Συγκεκριμένα διασαφηνίζει το γεγονός ότι ως άνθρωποι ανεξαρτήτως φύλου μπορούμε να δραστηριοποιηθούμε σε ό,τι μας αρέσει.

Επειδή: σχέση αιτιολόγησης. Παραθέτει το λόγο που σήμερα η γυναίκα διατρέχει τον κίνδυνο να υποστεί βία, ο οποίος σχετίζεται με τη γυναικεία της φύση.

Ωστε: δηλώνει αποτέλεσμα. Η πληθώρα των συζητήσεων περί θυματοποίησης έχει ως απόρροια την ταύτιση του όρου θύματος με την έννοια της διάκρισης.

B3.

Ενδεικτικά μέσα ευαισθητοποίησης:

Το α' ενικό και πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο: το πρώτο δημιουργεί έναν οικείο, βιωματικό τόνο που επιτρέπει την ταύτιση του αναγνώστη και τη συναισθηματική του συμμετοχή, ενώ το δεύτερο προσδίδει αίσθημα συλλογικής ευθύνης και προσελκύει την προσοχή μας καθώς μας περιλαμβάνει και μας εντάσσει στο νοερό διάλογο με το κείμενο πάνω στο ζήτημα της εμπλοκής μας στη μνήμη και τον αγώνα για το γυναικείο ζήτημα.

Οι συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις και φράσεις όπως "ενοχή", "τη μεγαλύτερη αδικία", "αμέτρητες γυναίκες θύματα", "δικαιοσύνη" που στόχο έχουν να διεγείρουν συναισθηματικά τον/την αναγνώστη/τρια, ώστε να συμμερισθεί την αναγκαιότητα ευαισθητοποίησης και την ευθύνη όλων μας

β. Η τελευταία παράγραφος του Κειμένου 2 οργανώνεται στη βάση της **αντίθεσης μεταξύ δύο εννοιών, του φεμινισμού και του νεοφεμινισμού**, όπως χαρακτηριστικά φανερώνει και η διαρθρωτική λέξη "Αντιθέτως". Σκοπός της συντάκτριας είναι να φωτίσει το περιεχόμενο των δύο εννοιών και να αναδείξει τις διαφορές τους, ώστε να γίνουν κατανοητές στους αναγνώστες και τις αναγνώστριες. Ειδικότερα, ο μεν φεμινισμός είναι "ένα κίνημα που ωθεί τις γυναίκες να αποκτήσουν περισσότερη ισχύ" και να κατοχυρώσουν την ισότητα με τους άνδρες, επιμένοντας στην ελευθερία και στη δυνατότητα να αλλάξει η διαχωριστική οπτική ως προς τα δύο φύλα, ο δε νεοφεμινισμός και οι θεωρίες ταυτότητας φύλου εστιάζουν σε "ένα είδος ντετερμινισμού" και προκαθορισμού του κοινωνικού ρόλου των ατόμων λόγω του φύλου τους.

Γ1.

Η απομάκρυνση από την εργασία του, η απόλυση με λίγα λόγια, και η νέα συνθήκη ζωής και καθημερινότητας που καλείται να αντιμετωπίσει στοιχειώνουν τον ήρωα-αφηγητή. Αυτός, αφότου τον "σουτάρουν από τη δουλειά" τρεις εβδομάδες νωρίτερα, ομολογεί σε **α' ενικό** πως προβληματίζεται για το χρόνο που πέρασε κιάλας και τον χρόνο που θα ακολουθήσει μέχρι να αιστανθεί έτοιμος και δυνατός να μιλήσει στη γυναίκα του, την Αντριάνα χωρίς να κρύβεται. Η ντροπή, το αίσθημα κατωτερότητας, η απουσία ψυχικού σθένους μοιάζει να τον κυριεύουν, όπως διαφαίνεται χαρακτηριστικά μέσω του **ασύνδευτου σχήματος** ("να φανώ άντρας, να πάψω να κρύβομαι, ... το και το"), αφού νιώθει ανάξιος να αντιμετωπίσει τη γυναίκα του και να της μιλήσει. Άλλωστε, αναρωτιέται "τι σόι άντρας είναι αυτός που κρύβεται από τη γυναίκα του, που της λέει ψέματα, που αρνείται να αντιμετωπίσει στα ίσα την πραγματικότητα, να πει πως ο,τι έγινε έγινε και να προχωρήσει παρακάτω". Ο ήρωας-αφηγητής βρίσκεται σε αδιέξοδο μιας και δε νιώθει "αληθινός άντρας". Η δε χρήση της **επανάληψης** ("οι αληθινοί άντρες...") το καταδεικνύει περίτρανα.

Σε σύνδεση με τα παραπάνω, εύλογα μπορούμε να αντιληφθούμε ότι ο ήρωας νιώθει εγκλωβισμένος σε μία δυσχερή κατάσταση, αυτήν της ανεργίας αφενός και της αδυναμίας του να εκπληρώσει τον κοινωνικό του ρόλο ως άντρα κουβαλητή, εργαζόμενου, οικονομικά ανεξάρτητου και επιτυχημένου αφετέρου. Απαξιώνει τον εαυτό του, τον κρίνει πολύ αυστηρά, αυτομαστιγώνεται. Ωστόσο, η αντίδρασή του αυτή δικαιολογείται ίσως αν αναλογιστούμε ότι τα πατριαρχικά κοινωνικά στερεότυπα βαραίνουν τις πλάτες και του αντρικού φύλου που πρέπει να στηρίζει οικονομικά την οικογένεια, να σκεφτεται και να εκτελεί τις αποφάσεις γρήγορα και με αποφασιστικότητα.

Δ1.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΜΙΛΙΑ

Αξιότιμε/η κύριε/α Δήμαρχε και μέλη του δημοτικού μας συμβουλίου,

Αγαπητοί συμπολίτες,

Το μήνα που μας πέρασε σημειώθηκαν στη χώρα μας τέσσερις ακόμα γυναικοκτονίες. Παγκοσμίως, κάθε έξι λεπτά μία γυναίκα δολοφονείται από ένα άνδρα, συνήθως συγγενή, πρώην ή νυν σύντροφο... Το αποκορύφωμα αυτό της έμφυλης βίας, δυστυχώς, είναι μία από τις απειράριθμες εκφάνσεις σεξισμού που αντικρίζουμε καθημερινά. Με αφορμή τη σημερινή μας συνάντηση καθώς και την Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εκπροσωπώντας τη μαθητική μου κοινότητα, σας καλώ να αναλογιστούμε αυτό το ζοφερό φαινόμενο και να εξετάσουμε πώς ως πολίτες και, ιδιαίτερα, εμείς ως νέοι και νέες μπορούμε να αγωνιστούμε.

Αν αρχίζαμε να απαριθμούμε όλες τις μορφές της παραβίασης που υφίστανται οι γυναίκες ανά τον κόσμο, θα χρειαζόμασταν αμέτρητες ώρες. Στο πλαίσιο της ομιλίας αυτής, λοιπόν, ας μείνουμε στις σοβαρότερες. Η πατριαρχική αντίληψη των πραγμάτων, βρίσκεται ακόμα στην καρδιά του σύγχρονου πολιτισμού. Έχει βαθιές ρίζες τόσο στους θεσμούς όσο και στα μυαλά όλων μας. Παρά τις νομοθετικές ρυθμίσεις σε πολλές χώρες του κόσμου υπέρ της ισότητας στα στοιχειώδη, όπως στην εκπαίδευση και την εργασία, οι στατιστικές αποκαλύπτουν ότι οι γυναίκες εξακολουθούν να αμείβονται λιγότερο παντού στον κόσμο για τις ίδιες δουλειές με τους άνδρες, ενώ στο χώρο της εκπαίδευσης τα έμφυλα στερεότυπα καλά κρατούν. Ακόμα χειρότερη είναι η κατάσταση σε θεοκρατικά καθεστώτα, αναπτυσσόμενες αλλά και αναπτυγμένες χώρες, όπου κάθε παρέμβαση στα σώματα και την αυτοδιάθεση των γυναικών νομιμοποιείται: από την απαγόρευση αμβλώσεων και τον έλεγχο της ενδυμασίας τους στο δημόσιο χώρο μέχρι το σωματεμπόριο (trafficking) τους παιδικούς γάμους, την πολυγυνία και τις κλειτοριδεκτομές. Παράλληλα, η κουλτούρα βιασμού και η σεξουαλικοποίηση των γυναικών αναπαράγεται απανταχού καθημερινά, στο δημόσιο λόγο, στα ΜΜΕ, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το γνωστό πλέον ως "ανδρικό βλέμμα" (male gaze) του κόσμου εξακολουθεί να **επιβάλλεται.**

Στον ιδιωτικό βίο, πέρα από όλα τα παραπάνω, συναντάμε ανισότητα στον καταμερισμό οικιακών εργασιών και την ανατροφή των παιδιών, ένα δυσανάλογο συναισθηματικό φορτίο και πολλαπλότητα ρόλων που αναλαμβάνουν οι γυναίκες ως σύντροφοι, διαχειρίστριες, μητέρες, φροντίστριες ηλικιωμένων, εργαζόμενες κ.α. Η παντελής έλλειψη παιδείας γύρω από θέματα συναίνεσης, κάνει πολύ συχνά τις γυναίκες θύματα εξαναγκασμού σε ερωτική πράξη, παρενόχλησης ή βιασμού, ακόμα και μέσα στο ίδιο τους το σπίτι.

Ως άνθρωποι και πολίτες, ως νέοι και νέες, έχουμε ιερό χρέος να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε και να κερδίζουμε ολοένα και περισσότερο έδαφος σε σχέση με τις προηγούμενες γενιές. Οφείλουμε ανεξαρτήτως φύλου να καταδικάζουμε νοοτροπίες όπως το "ο φεμινισμός είναι περιττός" και "ο φεμινισμός το έχει παρακάνει". Καλούμαστε να ενημερώνουμε τους γύρω μας για τα στερεότυπα που αναπαράγουν, ώστε να ανατρέπουμε όλοι, όλες και όλα μαζί τις στρεβλώσεις του πολιτισμικού πλαισίου μέσα στο οποίο μεγαλώσαμε. Η καταγγελία των φαινομένων παραβίασης πρέπει να μας γίνει συνήθεια. Είναι ώρα να σπάσουμε τη σιωπή αιώνων γύρω από τα περιστατικά καταπίεσης και κακοποίησης. Είναι ακόμα ώρα να καθιερώσουμε το συμπεριληπτικό λόγο εμείς οι νέοι και οι νέες και να απομακρύνουμε σεξιστικά και έμφυλα σχόλια από τη γλώσσα που χρησιμοποιούμε. Να ενημερωνόμαστε διαρκώς και να εμβαθύνουμε στα σχετικά ζητήματα για να απαλλαγούμε από τις έμφυλες αλυσίδες που μας επιβάλλουν ρόλους, όποιο κι αν είναι το φύλο μας. Γιατί οι περιοριστικοί αυτοί ρόλοι επιβάλλονται σε όλα τα φύλα. Η συμμετοχή μας σε διαμαρτυρίες, πορείες και αγώνες διεκδίκησης κρίνεται επίσης απαραίτητη, όπως και η εθελοντική μας δράση, ατομική ή οργανωμένη.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Είναι στιγμές που η επικρατούσα κατάσταση, ειδικά μετά από κάθε νέο περιστατικό που έρχεται στο φως, μοιάζει αποκαρδιωτική. Ωστόσο, ενόψει μιας ακόμη παρέλασης υπερηφάνειας σε λίγες μέρες (Athens Pride 2023), ας θυμόμαστε ότι η χειραφέτηση, η αυτοδιάθεση και η ισότητα έχουν δύο πρόσωπα: αυτό του αγώνα και της διεκδικητικότητας, της επαγρύπνησης και της αποφασιστικότητας, αλλά και αυτό της γιορτής και της χαράς για όσα κατακτήσαμε, του ενθουσιασμού και της ελπίδας για όσα θα κατακτήσουμε ακόμα...

Σας ευχαριστώ όλες και όλους για το χρόνο σας

Ορθές θα ληφθούν όλες οι απαντήσεις αρκεί να είναι πλήρως τεκμηριωμένες:

Στο α' ζητούμενο ο μαθητής μπορεί αν αναφερθεί και:

- στην προβολή της γυναίκας στη διαφήμιση (ως αντικείμενο πόθου ή στυγνή καταναλώτρια)

- στο χώρο της πολιτικής (οι γυναίκες απαρνιούνται τα θηλυκά τους χαρακτηριστικά, υποεκπροσωπούνται)

Ενδεικτικά στο β' ζητούμενο:

- αναφορά σε Τέχνη (δημιουργία μουσικής-στίχοι)
- αναφορά σε διαδίκτυο και ευαισθητοποίηση των συνομιλήκων μας
- να μη σιωπούμε, να καταγγέλλουμε περιστατικά παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- να επιδιώκουμε στο σχολείο συζητήσεις με τέτοια θέματα - ταμπού
- να διοργανώουμε θεατρικές παραστάσεις με τέτοια θέματα
- να ζητήσουμε συμβουλές από ειδικούς σε θέματα έμφυλων στερεοτύπων
- ψυχολογική στήριξη στα θύματα και όχι "γιατί τώρα;"